

JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Geliş 05.05.2021
Published /Yayınlanma 31.07.2021
Article Type/Makale Türü Research Article

Citation/Alıntı: Fakazlı, A.E., Yılmaz, S.H. & İlhan, E.L. (2021). Covid-19 pandemisi sürecinde spor bilimleri fakültelerinde uzaktan eğitim: Akademik personellerin perspektifinden. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(72), 1711-1720.
<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2575>

- **Ahmet Emre FAKAZLI**
<https://orcid.org/0000-0003-1325-6980>
Milli Eğitim Bakanlığı, Kastamonu/ TÜRKİYE
- **Sevim Handan YILMAZ**
<https://orcid.org/0000-0002-1032-5082>
Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi/ TÜRKİYE
- **Prof. Dr. Ekrem Levent İLHAN**
<https://orcid.org/0000-0002-1117-2700>
Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi / TÜRKİYE

COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTELERİNDE UZAKTAN EĞİTİM: AKADEMİK PERSONELLERİN PERSPEKTİFİNDEN DISTANCE EDUCATION IN FACULTIES OF SPORTS SCIENCES DURING THE COVID-19 PANDEMIC: FROM THE PERSPECTIVES OF ACADEMIC STAFF

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, COVID-19 pandemisi sürecinde spor bilimleri fakültesinde hem teorik hem de uygulamalı derslere giren akademisyenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Araştırma derinlemesine bilgiler elde etmek amacıyla nitel araştırma yönteminde fenomenoloji deseninde tasarlanmıştır. Araştırmaya, dört öğretim görevlisi, dört Dr. Öğr. Üyesi ve iki Prof. Dr. olmak üzere toplamda 10 akademisyen gönüllü olarak katılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde ise, objektif ve sistematik çıkarımlar yapmak amacıyla içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde, araştırmaya katılan akademisyenlerin özellikle uygulamalı derslerin işleyişindeki verimsizlik, süreç başında karşılaşılan altyapı ve internet bağlantısı sorunları, ölçme ve değerlendirme noktasında karşılaşılan problemler ve öğrenciyle etkileşimin mümkün olmaması sebebiyle etkili bir eğitim dönemi geçirmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan, teorik derslerin verimli geçmesi, uzaktan eğitimin mekân ve zaman konusunda sağladığı konfor ve bu süreçte yeni kazanımlar elde etmelerinden dolayı uzaktan eğitim sürecinin akademisyenler açısından avantajlı ve etkili geçtiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, akademik personel, spor bilimleri, uzaktan eğitim.

ABSTRACT

The current study aims to examine the opinions of academicians who give both theoretical and applied for courses at the faculty of sports sciences on distance education during the COVID-19 pandemic. The research was designed as phenomenology in the qualitative research method in order to obtain in-depth information. A total of 10 academicians, four lecturers, four Dr. Assistant Professors, and two Professor. Dr. participated in the study voluntarily. A semi-structured interview form developed by the researchers was used as a data collection tool. In the analysis of the obtained data, the content analysis method was used in order to make objective and systematic inferences. When the results of the research were evaluated, it was found that the academicians participating in the research did not have an effective education period, especially due to the inefficiency in the functioning of the applied courses, the infrastructure and internet connection problems encountered at the beginning of the process, the problems encountered at the point of measurement and evaluation, and the inability to interact with the student. On the other hand, it was concluded that the distance education process is also advantageous and effective for academicians thanks to the efficiency of the theoretical courses, the comfort provided by distance education in terms of space and time, and the new gains they gained in this process.

Keywords: COVID-19, academic staff, sports science, distance learning.

1. GİRİŞ

Yeni Koronavirüs Hastalığı (Covid-19), 2019 yılının sonunda Çin'in Hubei bölgesinin Wuhan şehrinde solunum yolu belirtileri gösteren bir grup hastada yapılan araştırmalar sonucunda 13 Ocak 2020'de tanımlanan bir virüsdür (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020). Hastalığın Çin'de hızla yayılması ve diğer ülkelere de görülmesiyle birlikte 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edilmiştir (World Health Organization [WHO], 2020). Bu süreçte, Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre, 8 Haziran 2021 tarihi itibarıyla tüm dünyada toplamda 173.331.478 kişi virüse yakalanmış, 3.735.571 kişi ise virüs nedeniyle hayatını kaybetmiştir (WHO, 2021). Türkiye'de ise, T.C. Sağlık Bakanlığı verilerine göre, 8 Haziran 2021 tarihi itibarıyla toplamda 5.300.236 kişi virüse yakalanmış, 48.341 kişi ise virüs nedeniyle hayatını kaybetmiştir (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2021). Covid-19 virüsü sonucu oluşan pandemi dönemi, global anlamda önemli sorunları da beraberinde getirmiştir. Bu anlamda, ülkelerin sağlık sistemleri başta olmak üzere ekonomik beklentileri ve özellikle de toplumsal yaşam olumsuz anlamda etkilenmiştir (Fakazlı, 2020). Bu noktada, virüsün yüksek bulaşıcı özelliği göz önünde bulundurularak yayılımı azaltmak amacıyla, kısmi veya tam zamanlı sokağa çıkma yasakları, karantina süreçleri ve çalışma koşullarındaki düzenlemeler insanların temasını önlemek amacıyla uygulanmaya başlamıştır (Bozkurt, 2020; Yarımkaaya ve Esentürk, 2020). Nitekim ilerleyen süreçte eğitim faaliyetleri de tüm kademelerde yüz yüze uygulanamayacak duruma gelmiş, uzaktan eğitime geçiş gereklilik haline gelmiştir.

Dünyada salgının seyrinde yaşanan yükselişten, eğitim kurumlarında yüz yüze eğitime devam eden öğrenci, öğretmen ve çalışanların etkilenmemesi amacıyla uzaktan eğitim faaliyetleri birçok ülkede uygulanmaya başlamıştır. Türkiye'de de ilk vakanın görülmesi ve salgının hızla yayılmasından hareketle, üniversitelerde ve Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) kapsamındaki okullarda yüz yüze eğitime ara verilmiş, ardından MEB 23 Mart 2020 tarihi itibarıyla (MEB, 2020) üniversiteler ise yakın süreçte uzaktan eğitim faaliyetlerini başlatmışlardır. Bu süreçten itibaren uzaktan eğitim tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de eğitim ve öğretimin merkezine yerleşmiştir.

Küresel eğitim imkânı sunan uzaktan eğitim (İşman, 2011), öğrenen, öğreten ve öğrenme kaynakları arasındaki sınırlılıkları ortadan kaldırmayı amaçlayan, bunu gerçekleştirirken var olan teknolojileri pragmatist bir yaklaşımla kullanan disiplinler arası bir alandır (Bozkurt, 2017). Moore, Dickson-Deane ve Galyen (2011) uzaktan eğitimi, öğrenci ve öğretmenin farklı mekanlarda olduğu, çeşitli öğretim materyallerinin kullanılarak gerçekleştirilen öğretim faaliyetleri olarak tanımlamışlardır. Özbay (2015) da uzaktan eğitimin geleneksel eğitim yaklaşımının dışına çıkarak daha esnek, zengin ve etkileşim temelli bir eğitim ortamı içerisinde katılımcılara kaliteli bir eğitim imkânı sunduğunu ifade etmiştir.

Uzaktan eğitim tarihsel süreçte sürekli olarak gelişim ve dönüşümünü sürdürmüştür (Karataş, Yılmaz ve Dikmen, 2017). Bu süreçte uzaktan eğitime ilişkin genel algının geleneksel eğitimin alternatifi olarak düşünüldüğü yönündedir (Gümüş ve Fırat, 2016). Ancak salgın dönemiyle birlikte uzaktan eğitime geçişin zorunluluk hâline gelmesi, öneminin giderek artmasına neden olmuştur. Nitekim, Eken, Tosun ve Tuzcu-Eken (2020) de salgın sürecinde uzaktan eğitimin ülkelerin eğitim faaliyetlerini sürdürmek için tercih ettikleri ilk seçenek olduğuna, tarihte ilk defa bu düzeyde gündeme geldiğini ve birçok ülke tarafından uygulandığını vurgulamışlardır. Can (2020) da pandemi öncesinde gündemde olmayan uzaktan eğitimin, bu süreçte öneminin giderek arttığının altını çizmiştir. Bu anlamda, pandemi sürecinde öğretme ve öğrenme faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesinin en etkili yolunun uzaktan eğitim uygulamalarının olduğu söylenebilir (Batubara, 2021).

Pandemi süreci, ülkelere eğitim konusundaki odaklarının teknolojiye yönelmesine sebep olmuştur (Toquero, 2020). Geleneksel anlamda sınıf ortamında gerçekleştirilen yüz yüze eğitimden, web tabanlı ve yenilikçi uzaktan eğitim sistemine geçiş daha önce bu sistemi kullanmamış hem öğrencilerde hem de akademisyenlerde koşullara ve duruma adaptasyon anlamında problemler yarattığı söylenebilir. Bu anlamda, eğitimcilerin yeniliklere açık olması ve çabuk uyum sağlamalarının oldukça önemli olduğu düşünülmektedir (Güngör ve Yenel, 2017). Telli-Yamamoto ve Altun (2020) uzaktan eğitimin uygulanmasının, ülkelerin, kurumların ve bireylerin bulunduğu çağa ve mevcut teknolojiye uyum sağlayabilmelerinin bir göstergesi olduğunu ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda, Uzaktan Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi (UZEM) olan üniversiteler alt yapı konusunda bu sürece daha kolay uyum sağlamıştır (Eken, Tosun ve Tuzcu-Eken, 2020). Ek olarak, pandemi öncesinde uzaktan eğitim yoluyla ders alan öğrenciler ya da ders veren akademisyenlerin de süreci daha kolay uyum sağladığı söylenebilir. Crawford ve diğerleri (2020) Covid-19 döneminde 20 ülkenin yükseköğretim kurumlarının uygulamalarını inceledikleri araştırmalarında, uzaktan eğitime geçişin zaman aldığını, bu süreçte

akademisyenlerin yeterli donanıma sahip olmasının, öğrencilerin internet erişiminin ve kurumların uzaktan eğitime ilişkin alt yapısının hazır olmasının oldukça önemli olduğunun altını çizmişlerdir. Ek olarak, okulların kapalı olduğu ülkelerde birçok yükseköğretim kurumunun ilk olarak uzaktan eğitime geçişe odaklandığı ancak şimdi uzaktan eğitimin pedagojisinin odak noktada olduğunu ifade etmişlerdir.

Uzaktan eğitim için bir ders tasarlarken, öncelikle dağıtım ve ulaşılabilirlik, kontrol, etkileşim, ortamın karakteristikleri ve sosyal bulunuşluk gibi durumlar göz önünde bulundurulmalıdır (Yıldırım, Yıldırım, Çelik ve Karaman, 2014). Ancak bu süreçte, neredeyse tüm dünyada eğitim sistemi bir gecede uzaktan eğitim ortamına aktarılmıştır (Daniel, 2020). Üniversiteler ve akademik personeller bir anda kendilerini uzaktan eğitim sisteminin içerisinde bulmuşlardır. Kısacası, eğitim sistemi hazırlıksız yakalanmıştır (Kırbaş, 2020). Bu nedenle, kurumların altyapı sorunları, katılımcıların internet erişimi ve donanım sorunları gibi çeşitli sorunlar ortaya çıkmıştır. Ancak en önemli problemin pedagojik anlamda olduğu söylenebilir. Bu anlamda, uygulamalı derslerin uzaktan eğitim sistemi ile işleyişinde çeşitli problem yaşandığı düşünülmektedir. Nitekim, Kahraman (2020) da teorik derslerin bugüne kadar uzaktan eğitim uygulamaları ile yürütüldüğünü ancak laboratuvar ve atölye ortamında yürütülen uygulamalı derslerin ilk kez denenmesinden dolayı çeşitli zorluklar yaşandığını ifade etmiştir.

Türkiye’de diğer alanlarda olduğu gibi üniversitelerin Spor Bilimleri Fakülteleri de uzaktan eğitim sistemine geçmiştir. Spor bilimleri fakültelerinde özellikle beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü ile antrenörlük bölümü ders içeriklerinde uygulamalı derslerin yoğunlukta olduğu görülmektedir (Fakazlı ve İlhan, 2021). Bu süreçte, hem öğrencilerin uygulamalı derslerin kazanımlarını edinmede hem de akademisyenler bu kazanımları öğrencilere kazandırmada çeşitli problemler yaşadıkları öngörülmektedir. Kırbaş da (2020) spor bilimleri fakültelerinde tüm derslerin bu sistem vasıtasıyla verilmeye çalışıldığını, ancak uygulamalı derslerin işleyişinde çeşitli aksamalara sebep olduğunu ifade etmiştir. Bu anlamda, beden eğitimi öğretmenlerinin bir beceriyi öğretebilmeleri için öncelikle becerileri hem teorik hem de uygulamalı olarak aktif katılımı öğrenmeleri gerektiğini vurgulamıştır. Özetle, üniversitelerin spor bilimleri fakültelerinde hem teorik hem de uygulamalı derslere giren akademisyenlerin döneme ilişkin deneyimlerinin, uzaktan eğitim hakkındaki görüşlerinin ve karşılaştıkları problemlerin derinlemesine incelenmesinin eğitimin kalitesi açısından oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda, araştırmanın amacı, COVID-19 pandemisi sürecinde spor bilimleri fakültesinde hem teorik hem de uygulamalı derslere giren akademisyenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıda yer alan sorulara cevap aranmaktadır; Akademisyenlerin,

- Sürece ilişkin deneyimleri nelerdir?
- Uzaktan eğitimin avantajları ve dezavantajlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
- Derslerin işleniş ve ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşleri nelerdir?
- Sürece ilişkin motivasyonları ve öğrenci dönütleri nelerdir?
- Uzaktan eğitime ilişkin görüş, öneri ve beklentileri nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Nitel araştırma çerçevesinde yürütülmüş olan bu araştırma fenomenoloji desenindedir. Fenomenoloji; olayların ve durumların bütünlük çerçevesinde çok yönlü betimlenip anlamlarının ortaya konmasına odaklanan bir yöntemdir (Karagöz, 2017). Tam olarak kavranamamış pek çok olgunun derinlemesine araştırıldığı araştırmalar için tercih edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu sebeple fenomenoloji ile incelenecek olayların ya da durumların detaylı analizinin yapılabilmesi için örneklemin küçük seçilmesi gerekmektedir (Karagöz, 2017).

2.2. Araştırma Grubu

Bu araştırmada, amaca göre belirlenmiş, evreni temsil ettiği düşünülen alt grubun örneklem olarak seçilmesi esasına dayanan; amaçlı örneklem alma yöntemlerinden, ölçüt örnekleme yönteminden faydalanılmıştır (Karagöz, 2017). Bu kapsamda araştırma grubu 2020-2021 akademik yılı içerisinde (1) spor bilimleri fakültelerinin antrenörlük eğitimi ve beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerinde görev yapan, (2) korona virüs salgını sürecinde en az iki dönem uzaktan eğitim yolu ile uygulamalı ve teorik eğitimlere katılan akademik personeller arasından rastlantısal olarak belirlenmiştir. Katılımcılar; spor bilimleri fakültesinin rekreasyon ve spor yöneticiliği bölümlerine göre uygulamalı ders sayısının

daha fazla olması sebebi ile yalnızca antrenörlük eğitimi bölümü ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerinden seçilmiştir. Araştırma grubu; dört öğretim görevlisi, dört Dr. Öğr. Üyesi ve iki Prof. Dr. olmak üzere toplamda 10 akademik personelden oluşmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, spor bilimleri fakültelerinde görev yapan akademik personellerin uzaktan eğitime yönelik görüş ve önerilerini belirlemek amacı ile araştırmacılar tarafından oluşturulan (spor bilimleri fakültesinde görev yapan akademik personellerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini belirleme formu olarak adlandırılan) yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Katılımcıların kendilerini daha iyi ifade edebilmelerine imkân tanınması bakımından yarı yapılandırılmış görüşme formları oldukça önemlidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2018). Görüşme soruları literatür incelenerek hazırlanmış olup, uygulanabilirliğinin tespiti amacı ile alanında uzman 3 akademisyen (1 ölçme ve değerlendirme, 2 spor bilimleri fakültesi akademik personeli) tarafından değerlendirilmiştir. Ardından 3 akademik personel ile pilot görüşme yapılmış ve görüşme sorularının anlaşılabilirliği tespit edilmiş, forma son hali verilmiştir. Görüşme formunda yer alan sorular şunlardır;

- Uzaktan eğitim sürecinde neler deneyimlediniz?
- Uzaktan eğitimin olumlu yönleri nelerdir?
- Uzaktan eğitimin olumsuz yönleri nelerdir?
- Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerden ne gibi geri dönütler aldınız, onlar üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini nasıl değerlendirirsiniz?
- Uzaktan eğitim ile yüz yüze eğitimi kıyaslayacak olursanız neler söylersiniz?
- Uzaktan eğitim sürecindeki motivasyon düzeyinizi nasıl değerlendirirsiniz?
- Uzaktan eğitime yönelik görüş, öneri ve beklentileriniz nelerdir?

2.4. Verilerin Toplanması

Spor bilimleri fakültelerinde görev yapan akademik personel platformları ve sosyal medya kanalları aracılığı ile spor bilimleri fakültelerinde görev yapan akademik personellere ulaşılarak araştırma hakkında açıklamalar yapılmıştır. Gönüllülük esaslı olan katılımcıların araştırmacılara erişebilmesi amacı ile araştırmacıların iletişim bilgileri paylaşılmıştır. Korona virüs pandemisi sebebi ile veriler telefonla mülakat yöntemi ile toplanmıştır. Creswell de (2013) katılımcılara doğrudan ulaşamadığı durumlarda en nitelikli veri toplama yönteminin telefonla mülakat olduğunu ifade etmiştir. Mülakat öncesinde katılımcılara araştırma ile ilgili bilgilendirmeler yapılarak güven ortamı oluşturulmuş ve yapılan görüşmeler katılımcıların bilgisi dâhilinde ses kayıt cihazı kullanılarak kaydedilmiştir. Ayrıca görüşme sırasında önemli görülen yerler not alınmış, bu notlar tartışma ve sonuç kısmında dikkate alınmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yönteminden faydalanılmıştır. İçerik analizi yöntemi; benzeyen temaların bir araya getirilerek yorumlanmasına dayanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu kapsamda öncelikle veriler hazır hale getirilmiş, ardından kodlara ayrılmış, beraberinde kategorilere ayrılarak temalar oluşturulmuştur (Baltacı, 2017). Kodların farklı katılımcılar tarafından da kodlanması sağlanarak veri setini temsil düzeyi teyit edilmiştir (Fidan ve Öztürk, 2015). Katılımcıların “K” olarak kodlanmış, “K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10” olarak numaralandırılmış, elde edilen bulgular tablolaştırılarak katılımcıların doğrudan alıntıları ile desteklenmiştir. Araştırmanın güvenilirlik hesaplaması için Miles ve Huberman’ın (1994) güvenilirlik formülü kullanılmıştır. “Miles ve Huberman” modeli ile, içsel tutarlılığı belirlemek için, kodlayıcı grubunun kendi aralarındaki görüş birliği “içsel tutarlılık olarak adlandırılan $\Delta = C \div (C + \partial) \times 100$ formülü” baz alınmış, bu hesaplamanın neticesinde görüş birliği oranı %85 olarak kabul edilir bulunmuştur (Miles ve Huberman, 1994).

3. BULGULAR

Bu bölümde, akademisyenlerin görüşleri doğrultusunda oluşturulan kod, alt tema ve temalar tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1. Akademisyenlerin Sürece İlişkin Deneyimleri

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcılar	f
Akademisyenlerin Sürece İlişkin Deneyimleri	Olumlu	Yeni kazanımlar edinme	K1, K3, K7, K10	4
		Zaman konusunda esneklik	K1, K4	2
	Olumsuz	Uygulamalı derslerin işleyişindeki zorluklar	K1, K6, K7, K8, K9, K10	6
		İnternet erişimi sorunları	K1, K3, K5, K8, K9, K10	6
		Süreç başında alt yapının hazır olmaması	K1, K4, K5, K8	4
		Öğrencinin ders devamlılığı ve takibi	K1, K2, K8	3
		Öğrencilerin derse aktif katılımında yaşanan problemler	K2, K5, K8	3
		Sisteme adaptasyon	K1, K8, K10	3
	Toplam			31

Tablo 1’de “Akademisyenlerin Sürece İlişkin Deneyimleri f (31)” adlı temasına ilişkin alt tema, kod ve katılımcı bilgileri sunulmuştur. Dikkat çeken kodlara ilişkin katılımcı ifadeleri aşağıda belirtilmiştir;

- “Öncelikle uzaktan eğitim araçlarının kullanımı ile ilgili hem öğrenciler hem de bizler birtakım güçlüklerle karşılaştık. Yeni sistemde ders kayıtları ve bu derslere öğrenci katılımlarının sağlanması vs. sorunları, konuların senkron veya asenkron sunumu için hazırlık sorunları, derse katılım sağlayan ve sağlayamayan öğrencilerin internet vs. erişim ağı sorunları, derse katılanların öğrencilerin ekran açma ve derse aktif katılım sorunları gibi birçok durumlarla karşılaşıldı.” (K8)
- “İlk etapta donmalar, kesintiler, hattan düşme gibi handikaplar yaşadık. Ama zaman geçtikçe ve salgın süreci uzadıkça üniversiteler bu işe yatırımlar yapmaya başladı ve çözüldü.” (K1)
- “Bu süreçte uzaktan eğitimle alakalı çok şey öğrendim.” (K3)

Tablo 2. Akademisyenlerin Uzaktan Eğitimin Avantajları ve Dezavantajlarına İlişkin Görüşleri

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcılar	f
Akademisyenlerin Uzaktan Eğitimin Avantajları ve Dezavantajlarına İlişkin Görüşleri	Avantajları	Zaman ve mekân konforu	K1, K6, K7, K8, K10	5
		Virüsten korunma ve güvende hissetme	K1, K5, K9	3
		Sınıf yönetiminde kolaylık	K4, K6	2
		Dersin tekrar izlenebilmesi	K5, K10	2
		Eğitimde fırsat eşitliği	K2, K3	2
		Senkron ve asenkron uygulama imkânı	K10	1
		Öğrencinin araştırma ve problem çözme kazanımlarını elde etmesi	K8	1
	Dezavantajları	Lisansüstü eğitimde etkililik	K1	1
		Öğrencilerin durumu suiistimal etmesi	K1, K2, K3, K4, K10	5
		Ders içi iletişim sorunları	K2, K6, K7, K9	4
		Öğrenciyle göz teması kuramama	K1, K2, K5, K7	4
		Ölçme ve değerlendirme	K1, K2, K10	3
		Bilgiyi aktarmada yetersiz hissetme	K6	1
		Toplam	34	

Tablo 2’de “Akademisyenlerin Uzaktan Eğitimin Avantajları ve Dezavantajlarına İlişkin Görüşleri f (34)” adlı temasına ilişkin alt tema, kod ve katılımcı bilgileri sunulmuştur. Dikkat çeken kodlara ilişkin katılımcı ifadeleri aşağıda belirtilmiştir;

- “Herkes için ekonomik olduğunu düşünüyorum. Bu anlamda bir fırsat eşitliği sağlıyor.” (K2)
- “Sınıf yönetimi daha kolay ve sınıfta sessizliği sağladığınız için öğretmen açısından daha verimli geçiyor.” (K6)
- “Öğrenciler bazen suiistimal ediyor. İnternetim kopuyor diyor ama önlemini alıyorum. Örneğin; bir öğrencim vardı ben köydeyim internetim çekmiyor diyordu ve derslere katılmıyordu. Bende laf arasında üşenmedim sordum nerelisin? hangi köydensin? diye. Bilgileri edindikten sonra oranın muhtarını aradım sordum. Muhtar dedi ki; hocam bizim muhtarlıkta internet var, öğrenci istediği zaman gelip derslere katılabilir. Sonra bunu öğrencime ilettim şaşırды tabi böylece çözümlenmiş oldu bu sorunu.” (K1)

Tablo 3. Akademisyenlerin Derslerin İşlenişi ve Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri

TEMA	Alt Tema	Kod	Katılımcılar	f
Akademisyenlerin Derslerin İşlenişi ve Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri	Teorik dersler	Teorik dersler için uygunluk	K1, K3, K5, K6, K7, K8, K9, K10	8
		Verimli öğretme-öğrenme süreci	K4, K6, K7	3
		Kısa sürede daha fazla bilgi aktarma	K6, K7	2
		Materyal kullanımı gerektiren teorik derslerde zorlanma	K8	1
	Uygulamalı dersler	Verimsiz öğrenme-öğretme süreci	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10	10
		Öğrencinin ders için gerekli ekipmana ve alana sahip olmaması	K2, K5, K6, K8, K9	5
		Gösterip-yaptırma yönteminin kullanılamaması	K1, K3, K6, K7, K9	5
		Psikomotor becerilerin aktarımında zorlanma	K4, K6, K7	3
		Ders süresini doldurmada zorlanma	K4, K6	2
	Ölçme ve Değerlendirme	Ölçme ve değerlendirmede sorunlar yaşama	K1, K2, K3, K4, K5, K7, K8, K9, K10	9
		Öğrencide kopyaya yönelim	K1, K2, K4, K5, K10	5
		Çeşitli ölçme araçlarını kullanma	K1, K3, K10	3
	Toplam			57

Tablo 3'te "Akademisyenlerin Derslerin İşlenişi ve Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri f(55)" adlı temasına ilişkin alt tema, kod ve katılımcı bilgileri sunulmuştur. Dikkat çeken kodlara ilişkin katılımcı ifadeleri aşağıda belirtilmiştir;

- "Psikomotor becerilerin öğretimi için uzaktan eğitim yeterli olmuyor." (K7)
- "Uygulamalı derslerde ekrandan teknikleri göstermeye çalışıyoruz ancak öğrencide gerekli malzeme olmadığı için tekrar edemiyorlar. Malzeme olanda da yeterli alan yok. Bu olanakları sağlamak imkânsız" (K5)
- "Bu sürecin teorik dersler için faydalı olduğunu fakat uygulamalı dersler için çok verimli olmadığını düşünmüyorum." (K10)
- "... Ayrıca sınav güvenliği noktasında hangi sınav şeklini kullanırsanız kullanın öğrencinin kopya çekme davranışını destekleyen bir sistem." (K10)

Tablo 4. Akademisyenlerin Sürece İlişkin Motivasyonları ve Öğrenci Dönütleri

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcılar	f
Akademisyenlerin Sürece İlişkin Motivasyonları ve Öğrenci Dönütleri	Akademisyenlerin Motivasyonları	Olumlu	K1, K3, K4, K5, K8	5
		Olumsuz	K2, K7, K9	3
		Öğrenci katılımına göre farklılaşma	K6	1
		Ders türüne göre farklılaşma	K10	1
	Öğrenci Dönütleri	Sınavlara ilişkin olumsuz tutum	K1, K2, K5, K7, K9	5
		Ev ortamında zorlanma	K3, K4, K5, K7, K9	5
		Uygulamalı derslere ilişkin olumsuz tutum	K3, K4, K6, K8	3
		Kazanımları edinmede yetersiz hissetme	K7, K8, K10	3
		Okul özlemi	K3, K6	2
		Toplam	29	

Tablo 4'te "Akademisyenlerin Derslerin İşlenişi ve Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri f(29)" adlı temasına ilişkin alt tema, kod ve katılımcı bilgileri sunulmuştur. Dikkat çeken kodlara ilişkin katılımcı ifadeleri aşağıda belirtilmiştir;

- "Genel anlamda motivasyonumun olumlu olduğunu söyleyebilirim. Yüz yüze eğitimle arasında bir fark yok" (K4)
- "Harika. Yüz yüze eğitimdeki gibi kılık kıyafetime dış görünüşüme özeniyorum, hazırlanıyorum yüz yüze eğitimden daha fazla hazırlık yapıyorum ve özen gösteriyorum. Hatta bununla ilgili olumlu birçok geri dönüt alıyorum ancak bu böyle olmalı. Yaptığım işi çok seviyorum öğrencim bir şey aldığımda bende çok mutlu oluyorum. Bu durum parayla ölçülecek bir şey değil ve asla bir sermaye ile satın alınamaz." (K1)
- "Öğrencilerin derse katılımının artması ile doğru orantılı olarak motivasyon düzeyimizin de arttığını söyleyebilirim." (K6)

- “Öğrencilerin bu süreçte sınav kaygısı yaşadıklarını söyleyebilirim. Sanırım bu durum dersleri iyi takip etmemelerinden kaynaklanıyor.” (K9)

Tablo 5. Akademisyenlerin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüş, Öneri ve Beklentileri

Tema	Alt Tema	Kod	Katılımcılar	f	
Akademisyenlerin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüş Öneri ve Beklentileri	İnternet erişimi ve altyapıya ilişkin	Alternatif uzaktan eğitim araçlarının geliştirilmesi	K3, K5, K6, K7, K9	5	
		Öğrencilere ücretsiz internet hizmetinin sağlanması	K2, K3	2	
		Üniversitelerin sistemin gelişimine önem vermesi	K1, K5	2	
		Öğrencilere gerekli araç gereçlerin ücretsiz sağlanması	K6	1	
	Derse ilişkin	Hibrit model	K1, K4, K8	3	
		Uygulamalı dersler için yeni yöntem gereksinimi	K3, K5, K10	3	
		Ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesi	K2, K9	2	
	Öğrenciye ilişkin	Öğrencilerin motivasyonu	K1, K6	2	
				Toplam	20

Tablo 5’te “Akademisyenlerin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüş, Öneri ve Beklentileri f (20)” adlı temasına ilişkin alt tema, kod ve katılımcı bilgileri sunulmuştur. Dikkat çeken kodlara ilişkin katılımcı ifadeleri aşağıda belirtilmiştir;

- “Zoom gibi programların artırılarak seçeneklerin çoğaltılması gerekmekte diye düşünüyorum.” (K7)
- “Ölçme ve değerlendirme noktasında geliştirilmeler yapılmalı. En çok sıkıntı yaşadığımız nokta bu olabilir. Çünkü öğrencinin ne kazanım elde ettiğinin güvenilir bir şekilde ölçemiyoruz.” (K9)
- “Öğrencilerin derse katılımını arttırmaya yönelik çalışmaların yapılması gerekir.” (K6)
- “Uygulamalı derslerin öğretiminde alternatifler geliştirilmeli. Bu noktada ciddi sıkıntı yaşıyor. Bizim alanımız için özellikle çok önemli. Örneğin; öğrenci basketbol dersini alıyor. Mezun oldu ve öğretmen oldu. Gittiği okulda basketbol takımı var. Ancak bu takımı koordine edecek yeterliliğe sahip değil. Çünkü uygulama yapmamış, nasıl antrenman yaptıracağını ya da becerileri aktaracağını tam olarak bilmiyor. Bu durum ciddi sıkıntılara sebep olacak” (K5)

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmanın amacı, spor bilimleri fakültesinde görev yapan akademisyenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda, dört öğretim görevlisi, dört Dr. Öğr. Üyesi ve iki Prof. Dr. olmak üzere toplamda 10 akademisyen araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda beş tema oluşturulmuştur. Bunlar; “Akademisyenlerin Sürece İlişkin Deneyimleri”, “Akademisyenlerin Uzaktan Eğitimin Avantajları ve Dezavantajlarına İlişkin Görüşleri”, “Akademisyenlerin Derslerin İşleniş ve Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri”, “Akademisyenlerin Sürece İlişkin Motivasyonları ve Öğrenci Dönütleri” ve “Akademisyenlerin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüş, Öneri ve Beklentileri” olarak sıralanmıştır.

Tablo 1 incelendiğinde, “Akademisyenlerin Sürece İlişkin Deneyimleri” teması görülmektedir. Akademisyenlerin bu süreçte, teknolojik anlamda yeni kazanımlar elde ettikleri ancak öğrencilerin derse katılımı ve takibinin yanında alt yapı sorunları nedeniyle de çeşitli problemler yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Güner, Tekinarslan ve Yavuzalp’in (2016) çevrimiçi ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkındaki görüşlerini inceledikleri araştırmada, araştırmaya katılan 10 öğretim elemanı üniversitelerin internet altyapılarının bağlantı için yeterli olduğunu, iki öğretim elemanı ise zaman zaman internet bağlantısında problem yaşadıkları ifade etmişlerdir. Bu araştırma pandemi döneminin öncesinde yapılmıştır. Dolayısıyla, sistem gereksinimleri ve altyapının eğitim faaliyetleri için yeterli düzeyde olduğu söylenebilir. Ancak bu süreçte, neredeyse tüm dünyada eğitim sistemi bir gecede uzaktan eğitim ortamına aktarılmıştır (Daniel, 2020). Bu anlamda, mevcut araştırmada, araştırmaya katılan altı akademisyen internet bağlantısı sorunları yaşadıkları, dört akademisyen ise altyapının süreç başında hazır olmadığını ifade etmiştir. Kürtüncü ve Kurt’un (2020) COVID-19 pandemisi döneminde hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitim konusunda yaşadıkları sorunlar adlı araştırmalarında, araştırma katılan öğrencilerin çoğunluğu üniversitelerin uzaktan eğitim ile alakalı altyapıları ve internet erişimiyle alakalı sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Özetle, pandemi sürecinde üniversitelerin tüm alanlarda uzaktan eğitime geçmesi sonucunda altyapı ve internet erişimi ile alakalı sorunlar yaşandığı söylenebilir.

Elde edilen veriler sonucunda, “Akademisyenlerin Uzaktan Eğitimin Avantajları ve Dezavantajlarına İlişkin Görüşleri” adlı tema oluşturulmuş, Tablo 2’de sunulmuştur. Araştırmaya katılan akademisyenler, mekân ve zaman konusunda sağladığı konfor, sınıf yönetiminde kolaylık, dersin tekrar izlenebilmesi ve

bu süreçte virüsten korunmalarına imkân verdiği için uzaktan eğitimin avantajlı olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Dezavantajları noktasında ise, öğrencilerin durumu kötüye kullandıkları, not konusunda kaygısız hale geldikleri, öğrencilerle göz göze temas kuramadıkları ve genel anlamda iletişim problemleri yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Kaya, Çitil-Akyol, Özbek ve Pepeler (2017) lisansüstü eğitim programlarında uzaktan eğitim uygulamasına yönelik eğitim bilimleri bölümlerinde görev yapan akademisyenlerin görüşlerini inceledikleri araştırmalarında, uzaktan eğitimin mesleki açıdan avantajları ve dezavantajları noktasında zaman ve para açısından avantajlı, sosyal etkileşim açısından ise dezavantaj olduğunu vurgulamışlardır. Diğer bir temada ise uzaktan eğitimin konfor açısından akademisyenlere katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Araştırmanın pandemi sürecinden önce yapılmasına rağmen mevcut araştırmayla benzer sonuçlar verdiği söylenebilir. Benzer şekilde, Aras ve Karakaya'nın (2020) spor eğitimi kurumlarında görev yapan akademik personelin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini inceledikleri araştırmalarında, araştırmaya katılan akademisyenler uzaktan eğitimin zaman, mekân ve materyal problemlerini ortadan kaldıracığını, ancak etkileşim konusunda problemler yaşanabileceğini ifade etmişlerdir.

Tablo 3 incelendiğinde, araştırmaya katılan akademisyenler için teorik dersler özelinde uzaktan eğitimin uygun olduğu ve öğrenme-öğretme sürecinin oldukça verimli geçtiğini sonucuna ulaşılmıştır. Uygulamalı dersler için ise, özellikle psikomotor becerilerin öğretiminde problemler yaşadıkları, gösterip-yaptırma yönteminin etkili kullanılamaması ve öğrencilerin gerekli ekipmana sahip olmaması sebebiyle öğrenme-öğretme açısından sürecin oldukça verimsiz geçtiği anlaşılmaktadır. Ölçme ve değerlendirme noktasında ise, öğrencilerin kopyaya yönelimi ve sistemin denetlemeye imkân vermemesi sebebiyle çeşitli problemler yaşadıkları görülmektedir. Altun-Ekiz ve Atasoy'un (2021) beden eğitimi ve spor yüksekokullarında görev yapan akademisyenlerin COVID-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini inceledikleri araştırmalarında, araştırmaya katılan 10 akademisyen uzaktan eğitimin teorik dersler için uygun olduğunu, beş akademisyen ise kısmen uygun olduğunu ifade etmiştir. Uygulamalı dersler için ise 13 akademisyen uygun olmadığını, iki akademisyen ise uygun olduğunu ifade etmiştir. Son olarak, araştırmaya katılan 15 akademisyenin 14'ü ölçme ve değerlendirme noktasında uzaktan eğitimin verimli olmadığı ifade etmişlerdir. Bu anlamda, mevcut araştırmayla benzer sonuçlar gösterdiği söylenebilir. Benzer şekilde, Aras ve Karakaya'nın (2020) araştırmalarında da akademisyenlerin teorik dersler için uzaktan eğitimin uygun olduğunu ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan akademisyenlerin dördü bu süreçte motivasyonlarının olumlu olduğunu ifade ederken, üç akademisyen genel anlamda olumsuz olduğunu ifade etmiştir. Öğrenci katılımı (1) ve ders türüne (1) göre motivasyonlarının farklılaştığını ifade eden akademisyenlerde vardır. Akademisyenlerin perspektifinden öğrenci dönütlerine incelenecek olursa, ev ortamında zorlandıkları ve okulu özledikleri, sınav sisteminden ve uygulamalı derslerin verimsizliğinden dolayı kendilerini yetersiz hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Kürtüncü ve Kurt da (2020) araştırmalarında, üniversite öğrencilerinin bu süreçte psikolojik anlamda zorlandıklarını ve sınav kaygısı yaşadıkları sonucuna ulaşılmışlardır. Son olarak, araştırmaya katılan akademisyenler, alternatif ve etkili uzaktan eğitim uygulamalarının geliştirilmesi, öğrencilerin gerekli araç gereç ve ücretsiz internet erişiminin sağlanması gerekliliği vurgulamışlardır. Ders işleyişi açısından ise, yeni ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin geliştirilerek ileriki süreçte Hibrit eğitim modelinin uygulanabileceğini vurgulamışlardır.

Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde, spor bilimleri fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin özellikle uygulamalı derslerin işleyişindeki verimsizlik, süreç başında karşılaşılan altyapı ve internet bağlantısı sorunları, ölçme ve değerlendirme noktasında karşılaşılan problemler ve öğrenciyle etkileşim olmaması sebebiyle etkili bir eğitim dönemi geçirmediği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan, özellikle teorik derslerdeki verimlilik, mekân ve zaman konusunda sağladığı konfor ve bu süreçte yeni kazanımlar elde etmelerinden dolayı uzaktan eğitim sürecinin akademisyenler açısından avantajlı ve etkili geçtiği söylenebilir. Özetle, uzaktan eğitim sisteminin özellikle uygulamalı derslerin yoğunlukta olduğu alanlarda kullanılmasının mevcut durumda uygun olmadığı düşünülmektedir. Ancak teorik derslerin uzaktan eğitim sistemiyle, uygulamalı derslerin ise yüz yüze uygulanmasının yani Hibrit sistemin gelecekte spor bilimleri fakültelerinde uygulanabileceği söylenebilir.

5. ÖNERİLER

Bu araştırmanın bulguları tartışılıp yorumlanırken gelecekte benzer araştırmalar yapacak araştırmacılara ve bazı kurumlara birtakım öneriler getirilmiştir. Bu anlamda, üniversitelerin uzaktan eğitim sistemi ile alakalı altyapılarını geliştirmelerinin yanında alternatif programların kullanılmasına ve geliştirilmesine

imkân tanımalarının eğitimin kalitesi ve işleyişi noktasında oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Ek olarak, öğrencilere hem materyal hem de ücretsiz internet desteği sağlanmasının derslerin işleyişini daha verimli hale getireceği söylenebilir.

Tartışma ve sonuç bölümünün sonunda vurgulandığı gibi spor bilimleri fakülteleri açısından Hibrit eğitim sisteminin hem öğrenciler hem de akademisyenler için oldukça uygun olduğu düşünülmektedir. Ek olarak, uzaktan eğitim sisteminin spor bilimleri fakültelerinde lisansüstü eğitim için uygun olduğu söylenebilir. Son olarak, bu süreçte spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin sürece ilişkin görüşlerinin derinlemesine incelenmesi gelecek araştırmalara önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- ALTUN EKİZ, M. ve ATASOY, M. (2021). Views of academic staff of physical education and sports school on distance education in the period of pandemic covid-19. *The Journal of Eurasia Sport Sciences and Medicine*, 3(1), 10-23.
- ARAS, E. ve KARAKAYA, Y. E. (2020). Spor eğitimi kurumlarında görev yapan akademik personelin uzaktan eğitime yönelik görüşleri: nitel bir çalışma. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(2), 1-12.
- BALTACI, A. (2017). Nitel veri analizinde miles-huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-15.
- BATUBARA, B. M. (2021). The problems of the world of education in the middle of the covid-19 pandemic. *Budapest International Research and Critics Institute-Journal (BIRCI-Journal)*, 4(1), 450-457.
- BOZKURT, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*. 3(2), 85-124.
- BOZKURT, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 112-142.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., ÇAKMAK, E.K., AKGÜN, Ö.E., KARADENİZ, Ş. ve DEMİREL, F. (2018). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. (25. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- CAN, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- CRAWFORD, J., BUTLER-HENDERSON, K., RUDOLPH, J., MALKAWİ, B., GLOWATZ, M., BURTON, R., MAGNİ, P.A. ve LAM, S. (2020). COVID-19: 20 countries' higher education intra-period digital pedagogy responses. *Journal of Applied Learning & Teaching*, 3(1), 1-20.
- CRESWELL, J.W. (2013). *Educational research: Planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research* (4.Baskı). Boston: Pearson Education.
- DANİEL, S.J. (2020). Education and the COVID-19 pandemic. *Prospects*, 49(1), 91-96.
- EKEN, Ö., TOSUN, N. ve TUZCU EKEN, D. (2020). Covid-19 salgını ile acil ve zorunlu uzaktan eğitime geçiş: genel bir değerlendirme. *Milli Eğitim*, 49(1), 113-128.
- FAKAZLI, A.E. (2020). The effect of covid-19 pandemic on digital games and esports. *International Journal of Sport Culture and Science*, 8(4), 335-344.
- FAKAZLI, A. E. ve İLHAN, E. L. (2021). Türkiye’de beden eğitimi ve spor öğretmeninin rol çatışması: Öğretmenlik mi? Antrenörlük mü? *Journal of Human Sciences*, 18(1), 48-66.
- GÜMÜŞ, M. ve FIRAT, M. (2016). Açık ve uzaktan öğrenmenin tercih edilme nedenlerinin belirlenmesi. *AUAd*, 2(4), 158-168.
- GÜNGÖR, N. B., ve YENEL, F. (2017). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin epistemolojik inançları ile liderlik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(2), 39-55.
- GÜRER, M. D., TEKİNARSLAN, E. ve YAVUZALP, N. (2016). Çevrimiçi ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1), 47-78

- İŞMAN, A. (2011). *Uzaktan eğitim* (4.Baskı). Ankara: Pegem Akademi
- KAHRAMAN, M. E. (2020). COVID-19 salgınının uygulamalı derslere etkisi ve bu derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesi: Temel tasarım dersi örneği. *Medeniyet Sanat Dergisi*, 6(1), 44-56.
- KARAGÖZ, Y. (2017). Bilimsel araştırma yöntemleri ve yayın etiği. Ankara: Nobel yayınevi
- KARATAŞ, S., YILMAZ, A. B. ve DİKMEN, C. H. (2017). Interaction in distance education environments. *Quarterly Review of Distance Education*, 18(1), 63-82.
- KAYA, M., ÇİTİL AKYOL, C., ÖZBEK, R. ve PEPELER, E. (2017). Lisansüstü eğitim programlarında 'uzaktan eğitim uygulamasına' yönelik 'eğitim bilimleri bölümü' akademisyenlerinin görüşleri. *Electronic Journal of Social Sciences*, 16.
- KIRBAŞ, S. (2020). The views of physical education and sports teaching instructors on education in the Covid -19 period. *Journal of Education and Learning*, 9(6), 196-205.
- KÜRTÜNCÜ, M. ve KURT, A. (2020). COVID-19 pandemisi döneminde hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitim konusunda yaşadıkları sorunlar. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 66-77.
- MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI [MEB] (2020). Uzaktan eğitim sürecinin detayları. Erişim adresi: <http://www.meb.gov.tr/uzaktan-egitim-surecinin-detaylari/haber/21990/tr>.
- MOORE, J. L., DICKSON-DEANE, C. & GALYEN, K. (2011). e-Learning, online learning, and distance learning environments: Are they the same?. *The Internet and Higher Education*, 14(2), 129-135.
- MİLES, M.B. & HUBERMAN, A.M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. California: Sage.
- ÖZBAY, Ö. (2015). Dünyada ve Türkiye’de uzaktan eğitimin güncel durumu. *The Journal of International Education Science*. 2(5), 376-394.
- T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI (2020). Covid-19 nedir? Erişim adresi: <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66300/covid-19-nedir-.html>
- T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI (2021). Türkiye Covid-19 hasta tablosu. Erişim adresi: <https://covid19.saglik.gov.tr/>.
- TELLİ- YAMAMOTO, G. ve ALTUN, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Journal of University Research*, 3(1), 25-34.
- TOQUERO, C. M. (2020). Challenges and opportunities for higher education amid the COVID-19 pandemic: The Philippine context. *Pedagogical Research*, 5(4). <https://doi.org/10.29333/pr/7947>
- YARIMKAYA, E. ve ESENTÜRK, O. K. (2020). Promoting physical activity for children with autism spectrum disorders during coronavirus outbreak: Benefits, strategies, and examples. *International Journal of Developmental Disabilities, Latest articles*. <https://doi.org/10.1080/20473869.2020.1756115>
- YILDIRIM A., ŞİMŞEK, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILDIRIM, S., YILDIRIM, G., ÇELİK, E., ve KARAMAN, S. (2014). Uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri: bir ölçek geliştirme çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 365-370.
- WORLD HEALTH ORGANIZATION [WHO] (2020). WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19-11 March 2020. Erişim adresi: <https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-sopening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020>.
- WORLD HEALTH ORGANIZATION [WHO] (2021). WHO Covid-19 dashboard. Erişim adresi: <https://covid19.who.int/>.